

PEDAGOGISCH BELEID

Het Gastouderbureau van Voor dag en Dou

Voor dag en Dou
Bareldsburglaan 4-5
8431 AM Oosterwolde
0516-820980
www.dagendou.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1.	Gastouderopvang en het pedagogisch beleid	3
Hoofdstuk 2.	Visie op kinderopvang	4
Hoofdstuk 3.	Kwaliteitseisen voor gastouder en omgeving	5
	3.1 Eisen aan gastouder	
	3.2 Eisen aan de opvangomgeving	
	3.3 Toetsing gastouder en omgeving	
Hoofdstuk 4.	Emotionele veiligheid	9
	4.1 Geborgenheid en veiligheid enerzijds en uitdagingen anderzijds	
	4.2 Waardering en respect enerzijds en duidelijke grenzen anderzijds	
Hoofdstuk 5.	Persoonlijke en sociale competentie	11
	5.1 De motorische ontwikkeling	
	5.2 De verstandelijke ontwikkeling	
	5.3 De emotionele en sociale ontwikkeling	
	5.4 Signaalfunctie van de gastouder	
	5.5 Handelwijze bij vermoeden (seksuele) kindermishandeling	
Hoofdstuk 6.	Overdracht van waarden en normen	17
	6.1 De dagelijkse praktijk	
	6.2 Hygiëne	
	6.3 Spel en speelgoed	
Hoofdstuk 7.	De rol van Gastouderbureau Voor dag en Dou	20
	7.1 Verzekeringen	
	7.2 Klachtenreglement	
	7.3 Oudercommissie	
	7.4 Medwerkers	

Hoofdstuk 1

Gastouderopvang en het pedagogisch beleid

Een gastouderbureau bemiddelt tussen vraagouders (ouders die opvang voor hun kind zoeken) en gastouders (ouders die kinderen willen opvangen). Het bureau biedt hierbij ondersteuning aan vraagouders en gastouders gericht op de bevordering van de continuïteit en kwaliteit van de opvang.

Kenmerken van gastouderopvang zijn:

- Het is opvang op maat en kan inspelen op de wensen van de ouders en individuele behoeften van het kind.
- Het is kleinschalige opvang in huiselijke sfeer.
- Het biedt de mogelijkheid tot opvang op flexibele tijden.
- Kinderen uit één gezin worden bij elkaar geplaatst.
- De opvang is in eigen dorp of buurt.

Gastouders en ook vraagouders volgen het pedagogisch beleid van het bureau, dat bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. Aangezien het gastouderbureau geregistreerd staat bij de gemeente moet het pedagogisch beleid aan bepaalde eisen voldoen die jaarlijks gecontroleerd worden door de GGD Fryslân.

Het gastouderbureau houdt veel contact met de gastouders als controle op dit beleid. Zodoende hopen wij dat dit beleid bijdraagt aan het vertrouwen van de ouders in de opvang van hun kinderen bij het gastoudergezin.

Hoofdstuk 2

Visie op kinderopvang

Het Gastouderbureau is van mening dat voor een goede ontwikkeling van een kind nodig is dat het kind:

- Zelfvertrouwen ontwikkelt
- Zijn mogelijkheden en talenten ontdekt en benut
- Zelfstandig beslissingen leert nemen en de consequenties van zijn handelen leert overzien
- Goed met anderen leert communiceren en samenwerken
- Respect ontwikkelt voor medemens en natuur

Opvoeden betekent voortdurend een balans vinden tussen:

- Het kind enerzijds geborgenheid en veiligheid bieden en anderzijds uitdagingen stellen. Hiermee wordt het kind de basis geboden voor zelfvertrouwen en zelfstandigheid.
- Het kind enerzijds waardering en respect tonen om zijn eigen mogelijkheden te ontplooien en anderzijds het kind duidelijke grenzen stellen; hiermee wordt de basis gelegd voor zelfrespect en respect voor anderen
- Het kind ruimte geven zodat het zich in zijn eigen tempo kan ontplooien en anderzijds de ontwikkeling van het kind stimuleren.

Deze visie op opvoeding geeft richting aan het pedagogisch handelen van de gastouders. Elke gastouder geeft hier op een eigen wijze haar invulling aan. Gedurende het jaar 2018 gaan alle gastouders die werken met Het Gastouderbureau van Voor dag en Dou aan de slag met hun persoonlijk pedagogisch werkplan. Dit is (vooralsnog) geen verplichting.

Hoofdstuk 3

Kwaliteitseisen voor gastouder en omgeving

Eisen die de Wet kinderopvang stelt aan gastouders

Gastouderopvang wordt verzorgd door een gastouder in een gezinssituatie. De gastouder is verantwoordelijk voor de opvang en staat ingeschreven bij een geregistreerd gastouderbureau en staat geregistreerd in het LRKP (landelijk Register Kinderopvang).

3.1 Eisen aan de gastouder

Een gastouder dient in het bezit te zijn van:

- een diploma MBO-2 Helpende (Zorg en) Welzijn, of
- een ervaringscertificaat MBO-2 Helpende (Zorg en) Welzijn, of
- een diploma dat vermeld is op de diplomalijst, of
- een certificaat goed gastouderschap, of een beschikking van DUO als beroepserkenning
- Een geldig ID bewijs
- Een Verklaring Omtrent Gedrag
- Een gastouder dient te beschikken over een geregistreerd en geldig EHBO-certificaat gericht op kinderen. De volgende certificaten voldoen: Certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis, Certificaat Spoedeisende Hulpverlening bij Slachtoffers (SEHSO) of Spoedeisende Hulpverlening bij Kinderen (SEHBK) van NedCert, Certificaat Acute Zorg bij kinderen, Acute Zorgverlener Module Kind en Omgeving, Eerstehulpverlener van Nikta.

Aanvullende eisen

- De gastouder is telefonisch bereikbaar tijdens de opvang.
- De eigen kinderen van de gastouder staan niet onder toezicht.
- De gastouder is niet uit het ouderlijk gezag ontheven of ontzet. Dit wordt door de GGD inspecteur gecontroleerd. Als de ondertoezichtstelling of ontheffing na registratie plaatsvindt, kan dit leiden tot verwijdering uit het LRKP.
- De gastouder spreekt Nederlands tijdens de opvang. Fries of een andere Nederlandse streektaal mag ook, wanneer dit gevraagd wordt door de vraagouders.
- De gastouder is bekend met de inhoud van het pedagogisch beleidsplan van het gastouderbureau en handelt ernaar.
- Een gastouder is achttien jaar of ouder.
- Ook vrijwilligers en eventuele stagiair(e)s die langer dan drie maanden worden ingezet hebben een VOG.
- Als de opvang bij de gastouder thuis plaatsvindt, beschikken ook de huisgenoten van achttien jaar en ouder over een VOG. Het origineel van de VOG is op de in het LRKP (landelijk register Kinderopvang en Peuterspeelzalen) geregistreerde opvanglocatie aanwezig. Op eventuele andere locaties is een kopie aanwezig.
- Elke gastouder kan zich legitimeren met een geldig identiteitsbewijs, geldig nationaal, diplomatiek of dienstpaspoot, rijbewijs, identiteitskaart of een verblijfsdocument waarop het BSN staat.
- De gastouder kent de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid en het protocol kindermishandeling en handelt ernaar.

- Een gastouder kan geen houder of bemiddelingsmedewerker zijn bij het gastouderbureau waar hij of zij is ingeschreven.
- Een gastouder kan geen personeel in dienst nemen. De gastouder kan wel als leerbedrijf optreden voor leerlingen (stagiair(e)s) zonder dienstverband.
- De gastouder moet in staat zijn met verschillende kinderen, ouders en opvoedingsstijlen te kunnen omgaan. Zij/ hij heeft hier ook ervaring in.
- Een gastouder wordt geacht in staat te zijn de ontwikkeling van de kinderen met positieve aandacht, geduld en verantwoordelijkheidsgevoel te stimuleren.
- Zij moet een veilige en hygiënische verzorging aan de kinderen kunnen bieden.
- Een gastouder moet goed kunnen organiseren en zakelijk kunnen omgaan met afspraken en financiële zaken.
- Het is een vereiste dat een gastouder goed kan communiceren met ouders en het gastouderbureau en haar eigen behoeften en grenzen duidelijk kan maken.
- Bij elke gastouder wordt minstens één keer per jaar een risico- inventarisatie opgesteld. Die betreft zowel veiligheidsaspecten als gezondheid en hygiëne.
- Ook kinderen met een bijzondere hulpvraag kunnen en mogen worden opgevangen door een gastouder. Het gastouderbureau van Voor dag en Dou kijkt in deze specifieke gevallen heel zorgvuldig naar de (opleiding) achtergrond en werkervaring van de gastouder om een match te maken. Als stelregel hanteren wij het uitgangspunt dat een kind met een bijzondere hulpvraag wordt opgevangen bij een gastouder met minimaal een MBO 3 opleiding gericht op pedagogiek.

3.2 Eisen aan de opvangomgeving

Eisen aan de locatie

- Er is een aparte slaapruijnte voor kinderen jonger dan 1,5 jaar
- Er is voldoende speelruimte binnen en buiten.
- Er is een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uitgevoerd.
- Bij opvang van vier of meer kinderen is een achterwacht beschikbaar. Deze achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden en kan binnen vijftien minuten aanwezig zijn op de opvanglocatie. De achterwacht is achttien jaar of ouder, maar heeft geen diploma of VOG nodig. De gastouder kan bij de inspectie door de GGD aantonen wie de achterwacht is/achterwachten zijn
- Onder calamiteiten wordt o.a. verstaan: ongeval of ziekte van het gastkind, eigen kind of de gastouder waarbij dokters of ziekenhuis bezoek noodzakelijk is of brand.
- Vooraf worden er afspraken gemaakt tussen de gastouder en de achterwacht over .o.a. wie meegaat naar bijvoorbeeld de dokter en wie bij de achtergebleven gastkinderen blijft. Ook worden er afspraken gemaakt met betrekking tot het op de hoogte brengen van de ouder/ verzorgers, zodat ouders/ verzorgers in staat worden gesteld indien noodzakelijk of wenselijk hun kind(eren) te kunnen komen ophalen. Deze afspraken worden vastgelegd in een 'afsprakenlijst achterwacht'.
- De locatie is altijd volledig rookvrij
- De locatie is voorzien van voldoende goed functionerende rookmelders. Op iedere verdieping dient een werkende rookmelder te hangen.
- Het maximum aantal kinderen dat tegelijk mag worden opgevangen, wordt niet overschreden. Het maximum aantal kinderen dat tegelijk aanwezig mag zijn:
  - Zes kinderen in de leeftijd van nul tot dertien jaar, inclusief eigen kinderen tot tien jaar.
  - Vijf kinderen wanneer deze allen jonger zijn dan vier jaar, inclusief eigen kinderen tot vier jaar.

- Vier kinderen van nul en één jaar oud, waarvan maximaal twee van nul jaar, inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.
- Het huis van de gastouder dient hygiënisch te zijn. De vloeren maar ook het speelgoed, de box en andere kindermeubels worden regelmatig schoongemaakt.
  - De ruimten waar de kinderen spelen of slapen moeten goed geventileerd worden. Indien er huisdieren zijn kan het nodig zijn dagelijks (soms meerdere malen) te stofzuigen om overlast van katten- en/of hondenhaar te voorkomen.
  - Gastouders richten hun huis in, zodat de gastkinderen zichzelf kunnen redden (een kapstokje op kinderhoogte, een speelhoekje).
  - Huisdieren zijn nooit helemaal te vertrouwen met kinderen, daarom mag een gastkind nooit alleen gelaten worden met een loslopend huisdier. Gastouders leren de gastkinderen om te gaan met de dieren, bijvoorbeeld om niet aan hun etensbak te komen.
  - Tijdens opvanguren kunnen huishoudelijke activiteiten gedaan worden, die te combineren zijn met de kinderen. Huishoudelijke taken hebben tijdens de opvang echter geen prioriteit.
  - De kinderen moeten veilig, schoon, en in rust kunnen slapen.
  - De speelruimte moet zodanig zijn, met name voor de kinderen die al kunnen lopen, dat zij zich vrij kunnen bewegen, keuzemogelijkheden hebben voor activiteiten, en dat zij hun energie kwijt kunnen. Genoeg ruimte en een kindvriendelijke inrichting.
  - Alle kinderen moeten naar buiten kunnen. Dit is gezond en stimulerend en er zijn andere mogelijkheden dan binnen.
  - De buitenspeelruimte moet veilig zijn en in de nabijheid van de woning. Een tuin, park of speelplaats, zandbak, enzovoort., grenzend aan de woning of makkelijk en veilig bereikbaar.
  - Een tuin moet kindvriendelijk zijn om als speelruimte te kunnen dienen en mag bijvoorbeeld geen open vijver bevatten. Een aanwezige vijver moet afgesloten zijn.
  - Als een gastouder een tuin heeft, dient deze afgesloten te zijn met een deugdelijk hek.
  - De aanwezigheid en bereikbaarheid van buitenspeelmogelijkheden bepaalt mede de maximale grootte en de leeftijdsopbouw van de groep.
  - Alle ruimtes waar de gastkinderen worden opgevangen, zoals woonkamer, slaapkamer en buitenruimte moeten voldoende ruimte bieden aan het totaal op te vangen gastkinderen en eigen kinderen. Voor de binnenruimte (woonkamer) is de norm 3 m² per kind dat betekent dat er minimaal 18 m² vloeroppervlak moet zijn van 6 kinderen.
  - Voor de buitenruimte (tuin) is de norm 4 m² per kind dat komt neer op minimaal 24 m² vloeroppervlak (eigen kinderen niet meegerekend). Voor de slaapruijnte geldt een afwijkende norm.
  - De ruimte tussen de bedjes moet minimaal 1 meter zijn, zodat er voldoende loop en bewegingsruimte is in geval van calamiteiten.
  - Ieder gastkind moet een eigen (camping)bed hebben om in te slapen.

Vervangende opvang:

- De gastouder heeft een inspanningsverplichting om in geval van ziekte en vakantie vervangende opvang te regelen door een andere gastouder. Dit kan één en dezelfde persoon zijn als de achterwacht wanneer deze in het LRKP als gastouder is geregistreerd. De gastouder informeert ouders/ verzorgers en het gastouderbureau over de vervangende gastouder.
- Omdat Het Gastouderbureau van Voor dag en Dou gelieerd is aan de flexibele kinderopvang van Voor dag en Dou, is vervangende opvang snel en relatief eenvoudig te realiseren op een van de kinderopvanglocaties. Ouders krijgen, wanneer vervangende opvang op een kinderopvanglocatie

voor komt, de eerste dag wordt deze opvang aangeboden voor eenzelfde tarief als voor gastouderopvang is afgesproken.

3.3 Toetsing gastouder (veiligheid, gezondheid, hygiëne & kwaliteit)

De gastouder krijgt twee maal per jaar een huisbezoek door Voor dag en Dou, Gastouderbureau. Tijdens dit bezoek komen de volgende onderwerpen aanbod:

- de risico- inventarisatie van gezondheid en veiligheid
- de toetsing van de gastouder of zij handelt conform het pedagogisch beleidsplan en voldoet aan de criteria voor kwaliteit.

Risicobeheersing

- De jaarlijkse risico-inventarisatie is wettelijk verplicht. Met een uitgebreide inventarisatielijst worden mogelijke problemen in kaart gebracht.
- De inventarisatie van risico's wordt schriftelijk vastgelegd. Naar aanleiding van de bevindingen worden, voor zover nodig, afspraken gemaakt over te verbeteren punten. Met betrekking tot eventueel nog overgebleven aandachtspunten wordt besproken wat er moet gebeuren als zich iets zou voordoen in relatie tot het betreffende risico.
- Eén van de voorwaarden voor gastouderschap is dus dat de gastouder meewerkt aan risico-inventarisaties en aan het oplossen van geconstateerde knelpunten. Als de opvang bij de ouders thuis plaatsvindt geldt dat natuurlijk ook voor hen.

Hoofdstuk 4

Emotionele veiligheid

4.1 Geborgenheid en veiligheid enerzijds en uitdagingen anderzijds

Kinderen hebben van kleins af aan behoefte aan geborgenheid en veiligheid. Een baby zoekt passief of actief de nabijheid van een ander; dit wordt hechtingsgedrag genoemd. De eigen ouder(s) en andere gezinsleden, waaraan het kind zich hecht, kunnen het kind een liefdevolle en veilige basis bieden. Vanuit deze basis kan een kind ook met andere volwassenen en kinderen een veilige vertrouwensrelatie opbouwen.

Het is belangrijk dat het kind zich bij de gastouder en gezinsleden veilig en vertrouwd voelt. Continuïteit en regelmaat in de opvang door de vaste gastouder zijn hiervoor essentieel. Naast emotionele veiligheid biedt de gastouder ook fysieke veiligheid en bescherming. Het kind en de gastouder raken als het goed is steeds beter op elkaar ingespeeld. De gastouder leert gedrag van het kind adequaat te interpreteren en het kind ervaart dat het met zijn gedrag de gastouder kan bereiken. Het kind kan dan troost en veiligheid vinden. Zo krijgt het kind vertrouwen in zichzelf en durft het zijn omgeving te gaan onderzoeken.

Door het bieden van uitdagingen die aansluiten bij het ontwikkelingsniveau en belangstelling van het individuele kind stimuleert de gastouder het kind op onderzoek uit te gaan. Het is belangrijk dat kinderen hun mogelijkheden en beperkingen leren ontdekken. Dit versterkt hun zelfvertrouwen. Ook kinderen met een handicap worden gestimuleerd om hun vaardigheden en talenten samen met de andere (gast)-kinderen te ontdekken en vorm te geven.

Het is belangrijk dat de gastouder het proces van zelfredzaamheid stimuleert. Het gaat hierbij om het mogen experimenteren; een kind leert zo zelf keuzes te maken. Concreet betekent dit dat het kind zo veel mogelijk zelf te laten doen: de eigen speen pakken, zelf laten drinken en eten, laten kiezen wat het op de boterham wil, de eigen jas op het kapstokje laten hangen, leren speelgoed op te ruimen, het potje laten halen, leren zichzelf uit- en aan te kleden, ruzies met andere kinderen zelf leren oplossen en leren veters te strikken.

Bij schoolgaande kinderen spreken ouder en gastouder duidelijk af wat het gastkind wel en niet zelfstandig mag. In hoeverre mag het kind alleen buiten spelen, fietsen en naar school gaan? Dit hangt ook af van de gevaren die zich buiten voordoen, zoals slootjes en verkeer. Ook wordt besproken in hoeverre het gastkind naar eigen vriendjes of clubs mag gaan.

4.2 Waardering en respect enerzijds en duidelijke grenzen anderzijds

De wijze waarop de gastouder het kind waardering geeft, heeft invloed op het zelfvertrouwen van het kind en het ontwikkelen van een positief zelfbeeld. Kinderen hebben behoefte aan aandacht.

Een gastouder besteedt vooral aandacht aan positief gedrag van het kind; zij kijkt en luistert goed naar de behoeftes van het kind. Hierop inspelen betekent de ene keer het kind stimuleren en een andere keer het kind niet storen in zijn spel. Zo wordt het kind de vrijheid gegund om zijn eigen mogelijkheden te ontdekken en zich verder te ontplooien.

Een kind heeft er recht op met respect behandeld te worden en serieus genomen te worden. Zo leert het kind ook voor anderen respect te hebben. Het is van belang dat de kinderen uit verschillende (culturele) achtergronden van jongs af met elkaar opgroeien en voor elkaar respect leren hebben.

Daarnaast willen kinderen, net als volwassenen, graag weten waar zij aan toe zijn. Wat mag wel en wat mag niet? Bij kinderen worden door de opvoedende volwassenen grenzen gesteld vanwege:

- Veiligheid
- Het bieden van een zekere mate van rust en regelmaat
- Het leren rekening houden met de behoeften van anderen
- Het overdragen van normen en waarden
- Het leren verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen gedrag

Als een kind iets doet wat niet mag, kan een gastouder ervoor te kiezen dit te negeren. Zij kan bijvoorbeeld afwachten of twee kinderen zelf hun ruzie kunnen oplossen.

Wanneer een gastouder een kind corrigeert dan loopt zij in principe naar het kind toe, kijkt het kind (eventueel streng) aan en legt uit waarom iets niet mag. Dit bevordert het begripsvermogen en de gewetensontwikkeling van het kind. Regelmatig schreeuwen of dreigen met straf werkt eerder averechts. Een eventuele correctie vindt plaats direct na de overtreding en heeft er een direct verband mee.

Als een kind gecorrigeerd wordt door de gastouder dan moet het duidelijk voor het kind zijn dat het niet als persoon wordt afgewezen, maar dat bepaald concreet gedrag wordt afgekeurd. Ter verduidelijking het volgende voorbeeld: Paul slaat in de zandbak met een schepje op het hoofd van Mark. Als de gastouder zegt: "doe niet zo gemeen", dan wijst zij het kind als persoon af. Als zij zegt: "ik wil niet dat je Mark met een schep slaat", dan benoemt zij het gedrag dat door haar wordt afgekeurd.

Regels die consequent worden toegepast bieden een kind duidelijkheid. Toch kan een kind het best begrijpen als er wel eens van een regel wordt afgeweken, als dit gepaard gaat met uitleg. Morele regels moeten helder zijn en voortkomen uit een aantal (voor kinderen begrijpelijke) basisregels, zoals "wij doen een ander geen pijn". Kinderen proberen de grenzen van regels af te tasten. Zij moeten ervaren wat er gebeurt als die grenzen overschreden worden. Door kinderen hierop aan te spreken, leren zij verantwoordelijkheid te dragen voor hun gedrag.

Het gastouderbureau hanteert de stelregel dat de gastouder een gastkind niet corrigeert door het geven van een tik. Dit zou de vertrouwensrelatie tussen gastouder en gastkind kunnen schaden. Gastouders hebben een voorbeeldfunctie; jonge kinderen leren veel gedrag door imitatie. Met de ouders wordt besproken op welke wijze de gastouder het gedrag van het kind corrigeert.

Hoofdstuk 5

Persoonlijke en sociale competentie

Een gezellige en ontspannen sfeer in het gastgezin komt de ontwikkeling van het gastkind ten goede. Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Het is belangrijk dat de gastouder dit onderkent en respecteert. Het heeft geen zin te proberen een kind iets bij te brengen waar het nog niet aan toe is. Zoals het ook geen zin heeft een rups telkens omhoog te gooien om het “voor later” te leren vliegen. Anderzijds draagt de gastouder bij aan het stimuleren van alle aspecten van de ontwikkeling van een kind, waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd, ontwikkelingsfase en behoeften van het kind. De verschillende ontwikkelingsgebieden van het kind worden hieronder benoemd en verduidelijkt.

5.1 De motorische ontwikkeling

Dit betreft de groei van het lichaam, de spierontwikkeling en ontwikkeling van de zintuigen.

Bij de spierbeheersing kunnen wij onderscheiden:

- De grove motoriek: bewegingen van armen en benen zoals trappelen, kruipen, lopen, springen en fietsen
- De fijne motoriek: alle kleine bewegingen van handen, vingers en tenen zoals grijpen, vasthouden, kleine kraaltje oppakken en knippen.

De functieontwikkeling van een kind, in het kort:

Leeftijd 0-4 jaar:

In de eerste weken van een baby treden spontane en reactieve bewegingen op, er is nog geen sprake van bewuste of planmatige activiteit. Daarna volgt een spectaculaire ontwikkeling van lachen, teuten, rollen, zitten, etc.

In deze eerste jaren wordt de wereld vooral via zintuigen ontdekt. Waarneming door tast, zicht en gehoor gaat samen met ontwikkeling van de motoriek. Door alles te betasten en in zijn mond te stoppen ontdekt het kind verschillen tussen hard en zacht, warm en koud en zoet en bitter. Een kind leert hierbij letterlijk door vallen en opstaan. Als de volwassene even wacht met reageren zal een kind na een val dikwijls zonder huilen opstaan en verder doorgaan waarmee het bezig was.

Het kind ondersteunen in het zindelijk worden gebeurt in overleg met de ouder. Het initiatief om hiermee te beginnen kan van de ouder of van de gastouder uitgaan. Als besloten wordt om te beginnen met de zindelijkheidstraining, is het raadzaam dat zowel thuis als bij de gastouder dezelfde aanpak gehanteerd wordt.

Leeftijd 5–13 jaar:

Door motivatie en stimulatie ontwikkelt een kind zich vlotter. Naarmate het kind ouder wordt is er meer invloed van buitenaf nodig om nieuwe functies te ontwikkelen: functies als fietsen, schaatsen, fluiten, schrijven, etc.

Het kind ontdekt en onderzoekt ook zijn eigen lichaam en kan het fijn vinden bloot te spelen en te zwemmen zonder schaamte en taboes. Ouders en gastouders hebben hierin eigen grenzen wat zij wel en niet toelaatbaar vinden. Het is raadzaam hierover te overleggen met elkaar.

5.2 De verstandelijke ontwikkeling

Hiermee bedoelen wij de ontwikkeling van het denken: het leren, het geweten en de taalontwikkeling.

Leeftijd 0-4 jaar:

Het verstandelijk inzicht van het kind wordt vergroot door veel met het kind te praten over wat het ziet en meemaakt. Bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan begrippen zoals groot en klein, hoog en laag, gister en morgen en het leren van onderscheiden van kleuren.

Leeftijd 5-13 jaar:

De ontwikkeling van het geweten hangt samen met het begripsvermogen van een kind; leren begrijpen wat 'nee' betekent, leren dat een verbod ook geldt als het kind zich alleen in de kamer bevindt. Deze ontwikkeling voltrekt zich niet in een logische volgorde. De impuls van het kind om aan een knopje te komen, terwijl hij weet dat het niet mag kan opeens zoveel sterker zijn dan een herinnering aan het verbod.

De taalontwikkeling wordt vooral aangemoedigd doordat de gastouder zelf goed Nederlands spreekt en zich niet bedient van grove taal. Een kind dat leert praten kan tegelijkertijd positief gewaardeerd en in zijn taalontwikkeling gestimuleerd worden door goed te herhalen wat een kind zegt. Als het kind zegt "bootje peren" dan kan de gastouder reageren met "ja, we gaan een broodje smeren". Voor de taalontwikkeling is het beter dat er niet voortdurend sprake is van achtergrondlawaai van bijvoorbeeld een radio.

Het is belangrijk dat een gastouder positief staat tegenover een tweetalige opvoeding, als dit bij een gastkind voorkomt in de thuissituatie. Het kan ook zijn dat er sprake is van tweetaligheid in het gastgezin. Het is raadzaam dat ouder en gastouder de consequenties hiervan voor het gastkind bespreken in het kennismakingsgesprek.

5.3 De emotionele en sociale ontwikkeling

Onder de emotionele ontwikkeling wordt de ontwikkeling van het gevoelsleven van het kind verstaan. Bij de sociale ontwikkeling leert het kind omgaan met andere kinderen en volwassenen.

Leeftijd 0-4 jaar

Per leeftijdsfase volgen hieronder kenmerken van de sociaal-emotionele ontwikkeling:

- 0-5 maanden: de autistisch- symbiotische fase: het kind is puur op zichzelf en maakt nog geen onderscheid tussen zichzelf en de buitenwereld. Aanwezigheid van moeder (voeding, warmte, gezicht, stem) betekent dat het kind zich prettig voelt.
- 5-10 maanden: de differentiatiefase: het kind ziet steeds meer het verschil tussen vertrouwde gezichten en vreemden. De bekende eenkennigheid is vaak het meest zichtbare gevolg. In deze fase krijgen andere vaste verzorgers naast de moeder een belangrijke rol.
- 10-18 maanden: de oefeningsfase: het kind gebruikt, bij de oefening de wereld te ontdekken, vaak een knuffel e.d. als hulpmiddelen om de angst voor de scheiding met het bekende te verzachten.
- 18-22 maanden: de toenaderingsfase: het kind begint te begrijpen dat het los van de moeder bestaat. In deze fase klampt het kind zich vaak weer vast aan de ouders. Deze periode van afhankelijkheid duurt echter niet lang, doordat de spraak zich ontwikkelt wat een nieuw hulpmiddel is om de wereld te verkennen.
- 2-3 jaar: bevestiging van de individuatie: motorisch is het kind beter in staat om zich vrij te bewegen en letterlijk afstand te nemen. Het kind leert NEE zeggen.
- 3-4 jaar: de eerder ingezette lijn naar zelfstandigheid zet zich door. Het kind begint andere kinderen na te doen. Ook leert het kind te spelen met andere kinderen.

Leeftijd 5-13 jaar:

Bij de gastouder krijgt het kind de ruimte om gevoelens en emoties van uiteenlopende aard te ervaren en te uiten. Als een kind verdrietig is (bijvoorbeeld bij het afscheid nemen), mag het huilen. Als een gastouder zegt "je bent verdrietig omdat pappa weggaat", geeft zij te kennen dat zij het verdriet van het kind begrijpt en accepteert. Reageert zij daarentegen met de "je hoeft toch niet te huilen, pappa komt straks weer terug", dan zegt zij eigenlijk dat het kind niet verdrietig mag zijn.

Een kind kan ook wel eens moeten wachten omdat de gastouder met een ander kind bezig is. Soms geven ouders aan dat het kind altijd even huilt voordat het in slaap valt. Het kind is er dan niet bij gebaat, wanneer het door de gastouder zou worden opgepakt om te troosten.

Jonge kinderen kunnen allerlei angsten hebben: voor afscheid, voor alleen zijn, voor een monster, voor beschadiging voor zijn lichaam, voor de dood, etc. angsten worden serieus genomen, besproken en zo mogelijk wordt samen met het kind naar een oplossing gezocht.

Het kind mag boos zijn en dit uiten indien hij hierbij zichzelf of een ander geen geweld aandoet. Een jong kind ontdekt dat het een eigen wil heeft en dat hij zijn omgeving kan beïnvloeden. Het is belangrijk dat de wil van het kind niet gebroken wordt; het kind geeft met zijn wil immers richting aan zijn leven.

Gedurende de koppigheidsfase vraagt dit veel geduld en tact van de gastouder. Het kind moet nog leren dat het niet alles mag doen wat het wil. Een driftbui door een gevoel van machteloosheid kan hiervan een gevolg zijn. Soms is het nodig om het kind rustig tot zichzelf te laten komen op de bank of op de gang. Dit gebeurt in overleg met de ouders. Als het kind weer rustig is, kan de gastouder stilstaan bij hetgeen er gebeurd is en tevens het kind geruststellen.

Soms is een driftbui te voorkomen door een kind tijdig voor te bereiden op wat komen gaat. "Je kunt nog even spelen, dan gaan we opruimen". Door met kinderen te praten over hun eigen gevoelens (en die van anderen) wordt bij hen het vermogen zich in anderen te kunnen plaatsen vergroot.

Bij de gastouder zijn er dikwijls tijdens de opvanguren andere kinderen, waarmee het kind verschillende relaties kan hebben. Kinderen kunnen met elkaar belangrijke vriendschapsrelaties ontwikkelen. Als gastouder kun je een gevoel van saamhorigheid bevorderen door te stimuleren dat kinderen elkaar helpen en troosten. Ook door te praten over gezamenlijk meegemaakte gebeurtenissen en avonturen.

Het kan ook voorkomen dat de gastkinderen en/of de eigen kinderen jaloers zijn op de aandacht en het speelgoed die zij moeten delen. In de praktijk lossen gastouders deze problemen meestal op door gerichte, individuele aandacht te geven en duidelijke afspraken te maken over het delen van speelgoed. Kinderen moeten ook af en toe de gelegenheid krijgen om alleen met iets te spelen en iets te hoeven delen. Kinderen worden niet verplicht met elkaar op te trekken.

Gastkinderen kunnen eigen vriendschappen ontwikkelen met andere kinderen die in de buurt wonen van het gastgezin.

5.4 Signaalfunctie van de gastouder

Mocht de gastouder ten aanzien van het gastkind van mening zijn dat er op een bepaald gebied in de ontwikkeling iets opvalt of dat er een achterstand is, dan bespreekt zij dit op zorgvuldige wijze met de ouders. Het kan zijn dat de ouders de zorg niet delen of er niet voor open staan.

Indien de gastouder zich zorgen blijft maken, dan kan zij dit bespreken met Het gastouderbureau. Indien het gastouderbureau ook van mening is dat er sprake is van een belemmerende factor met betrekking tot de ontwikkeling van het gastkind, dan zal de kwestie opnieuw met de ouders worden besproken. De gastouder kan tevens een signaalfunctie hebben bij een vermoeden van verwaarlozing of misbruik van het gastkind in de eigen omgeving.

5.5 Handelswijze bij vermoeden (seksuele) kindermishandeling

Niet iedereen verstaat hetzelfde onder kindermishandeling. Het heeft o.a. te maken met eigen waarden en normen, de manier waarop men zelf is opgevoed en de cultuur waarin men leeft. Ongedacht deze verschillen is het belangrijk te onderkennen dat kindermishandeling bestaat en in alle culturen en milieus voorkomt. Het is van belang een onderscheid te maken tussen kindermishandeling en minder gewenste opvoedingsituaties.

Onder kindermishandeling wordt verstaan:

Elke vorm van voor het kind bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de opvoeders het kind in de afhankelijkheidsrelatie, actief of passief opdringen, waarvoor ernstige schade wordt berokkend aan het kind in de vorm van fysiek letsel en/ of psychische stoornissen.

In de praktijk blijkt dat het opvangen van signalen die een relatie kunnen hebben met kindermishandeling veel onrust teweegbrengt. Het is belangrijk daar zorgvuldig mee om te gaan. De Meldcode biedt een structuur en geeft handvatten hoe gehandeld kan worden bij een vermoeden van kindermishandeling. Dit wil niet zeggen dat in elke situatie het totale stappenplan gevolgd dient te worden. In elke fase kan men tot de conclusie komen dat er iets anders aan de hand is, of dat het kind buiten het gast- of eigen gezin mishandeld wordt.

Uitgangspunt

Uitgangspunt bij deze problematiek is dat gestreefd moet worden zoveel mogelijk in overleg met de betrokken ouders te doen. Alleen in gevallen waarin het kind door deze openheid teveel risico's loopt of de algemene situatie nog te onduidelijk is, kan hiervan afgeweken worden.

Signaleren

Kinderen die in de knel zitten laten dat veelal zien door hun gedrag. Heel jonge kinderen uiten dit vooral lichamelijk. Ook geven ze signalen in de omgang met andere kinderen en volwassenen. Omdat in veel gevallen van kindermishandeling zowel het kind als de ouders de problemen verzwijgen, is men aangewezen op eigen waarnemingen en het gevoel dat er "iets niet in orde is".

Bij het signaleren is het belangrijk om met het volgende rekening te houden:

- Signalen kunnen ook op andere oorzaken wijzen
- De signalen moeten gezien worden in een breed kader van kind – gezin – omgeving.

Signaleren van kindermishandeling is vaak een proces. Soms zal de gastouder al eerder contact met het gastouderbureau opgenomen hebben omdat er problemen waren. Pas als er gegronde redenen zijn om te vermoeden dat er sprake is van kindermishandeling/ verwaarlozing treedt het protocol in werking. In elke fase van het protocol kan met het Algemene Meldpunt Kindermishandeling (VEILIG THUIS) om advies vragen. Het gastouderbureau biedt ondersteuning naar de gastouder en naar de vraagouder.

Meldcode Kindermishandeling

Wanneer de gastouder vermoedt dat het gastkind in zijn eigen gezin verwaarloosd of mishandeld wordt, zal de volgende procedure gevolgd worden. De aandachtsfunctionaris waarnaar wordt verwezen, is uw bemiddelingsmedewerker van Het Gastouderbureau van Voor dag en Dou.

Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht!:

- observeert kinderen en ouders;
- raadpleegt signalenlijst (bijlage 1 en 2);
- bespreekt signalen met aandachtsfunctionaris;
- deelt de zorg met ouders;
- registreert.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen SHG, VEILIG THUIS of een deskundige op het gebied van letselduiding

De aandachtsfunctionaris:

- consulteert:
- interne en externe collega's;
- het SHG, VEILIG THUIS of een deskundige op het gebied van letselduiding;
- eventueel andere organisaties;
- bespreekt uitkomsten consultaties met ouders;
- registreert.

Stap 3: Gesprek voeren met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De aandachtsfunctionaris:

- deelt de zorg met ouders;
- bespreekt indien mogelijk met het kind;
- registreert.

Stap 4: Wegen aard en ernst van het huiselijk geweld of kindermishandeling en bij twijfel altijd raadplegen van SHG of VEILIG THUIS

De aandachtsfunctionaris:

- weegt het risico, de aard en ernst;
- vraagt bij twijfel altijd SHG of VEILIG THUIS hierover een advies te geven;
- registreert.

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

De aandachtsfunctionaris:

- bespreekt de zorgen met ouders;
- organiseert hulp door ouders en kind door te verwijzen;
- monitort of ouder en kind hulp krijgen;
- volgt het kind;
- registreert.

Stap 5b: Melden en bespreken met ouders

De aandachtsfunctionaris:

- meldt het vermoeden bij het VEILIG THUIS;

- sluit bij de melding aan bij feiten en gebeurtenissen;
- overlegt met VEILIG THUIS over acties na de melding;
- monitort of ouder en kind hulp krijgen;
- volgt het kind;
- registreert.

¹ Daar waar in de meldcode gesproken wordt over de beroepskracht, kan ook gastouder gelezen worden.

Iedere gastouder is verplicht de volledige Meldcode Kindermishandeling te lezen. De Meldcode is in zijn geheel te downloaden van www.dagendou.nl op de pagina 'downloads voor gastouders'.

Het is wettelijk verplicht om ieder vermoeden van kindermishandeling te melden volgens de meldcode.

Hoofdstuk 6

Overdracht van waarden en normen

Gastouderopvang vindt plaats in een huiselijke omgeving. Gastkinderen kunnen worden betrokken bij de zorg voor de dagelijkse gang van zaken. Zodoende worden ze waarden en normen bijgebracht. Het is belangrijk dat ouders en gastgezin belangrijke waarden en normen op elkaar afstemmen. Denk hierbij aan een bepaalde godsdienst, omgaan met vriendjes en vriendinnetjes, conflicten, taalgebruik, respect voor anderen en elkaars spullen en het nemen van de eigen verantwoordelijkheid.

Respect en vertrouwen zijn twee belangrijke kernwoorden in de gastouderopvang. Sommige zaken zullen bij de gastouders anders aangepakt worden dan bij de ouders. Dat hoeft geen problemen op te leveren. Het is immers belangrijk dat het kind ziet dat er verschillen zijn en deze als zodanig respecteert. Hierbij speelt het vertrouwen van het kind in de gastouder een grote rol.

6.1 De dagelijkse praktijk: (algemeen)

Kinderen willen dikwijls graag meedoen met het leveren van (kleine) huishoudelijke taken zoals iets in de prullenbak gooien, met een doekje schoonmaken en helpen met de tafel dekken. Welke taken een kind mag doen, hangt af van de leeftijd en van wat een kind aankan. Er wordt geen onderscheid gemaakt bij het verdelen van taken tussen jongens en meisjes.

De meeste gastouders gaan in principe elke dag naar buiten tenzij het bijzonder slecht weer is. Gastouders kunnen met de kinderen praten over allerlei dingen die zij onderweg tegenkomen. Ook het weer en de wisseling van de seizoenen krijgen aandacht. De kinderen wordt respect voor natuur bijgebracht.

Bij het creatief bezig zijn (zoals knutselen) kun je de kinderen stimuleren door zelf enthousiast aan de gang te gaan. De kinderen worden niet gedwongen, zij 'hoeven' niet. Bij peuters gaat het om de ontdekking, niet het resultaat. Bij oudere kinderen kan het resultaat een gevoel geven van trots op eigen kunnen. Prestatiedrang en onderlinge competitie tussen de kinderen wordt niet door de gastouder bevorderd.

Baby's kunnen meestal al zeer jong genieten van het zingen van liedjes al of niet vergezeld van bewegingen. Dit stimuleert een kind zich te uiten en bevordert ook zijn gevoel voor ritme. De gastouder besteedt ook bij peuters en kleuters aandacht aan het samen muziek maken, het zingen van liedjes en het doen van kringspelletjes.

Gastouders gaan bewust om met televisie kijken. Dit wil zeggen dat er met mate televisie en video wordt gekeken en alleen naar programma's die voor de kinderen geschikt zijn. In principe kijkt de gastouder mee, zodat de kinderen hun indrukken en vragen kunnen delen. Bij het kennismakingsgesprek is het belangrijk dat de gastouder laat weten wanneer en waarnaar er tijdens de opvanguren wordt gekeken.

Bij het vieren van feesten bij de gastouder thuis wordt aangesloten bij de belevingswereld van

de kinderen. Teveel of niet begrijpende activiteiten veroorzaken onnodig onrust.

Gedurende de wenperiode is het niet verstandig het gastkind mee naar elders te nemen. Als de gastouder een kind meeneemt buiten de woonplaats, dan wordt eerst met de ouders overlegd.

De dagindeling:

Hoe gastouders hun dagen inrichten verschilt natuurlijk per gastouder en per dag. Toch zijn er een aantal gemeenschappelijke factoren te noemen. Als er geen kinderen naar school gebracht moeten worden, is het plezierig als de (gast-) kinderen de gelegenheid krijgen al spelend aan de ruimte en aan elkaar te wennen. Er wordt met de kinderen besproken wat zij die dag gaan doen. Dit geeft kinderen structuur en bereidt hen voor op wat komen gaat. Gedurende de dag worden er een aantal rustmomenten ingebouwd.

Bijvoorbeelden: na de fles even rustig zitten, aan tafel zitten met iets lekkers 'bij de koffie', samen voorlezen, extra aandacht geven aan een individueel kind als de anderen in bed liggen. Als kinderen 's middags uit school komen dan wordt vaak met elkaar iets gedronken en kunnen de kinderen hun verhaal kwijt.

Voeding en slaappgedrag:

Ook het gezamenlijk eten, zoals tijdens de lunch, biedt een rustpunt. Een gezellige sfeer bevordert de eetlust. Gedurende de dag wordt het gastkind gezonde en afwisselende voeding gegeven. Met de ouders wordt overlegd over tussendoortjes en wel of geen zoetigheid. Totdat een kind ongeveer een jaar is, nemen ouders vaak zelf drinken en eventueel eten mee. Vervolgens geven veel gastouders er de voorkeur aan om alle (gast-) kinderen hetzelfde eten aan te bieden. Zo leren kinderen om sociaal om te gaan met elkaar. Ze hoeven niet jaloers te zijn op het eten van een ander en het stimuleert kinderen om te eten.

Gastouders zijn bereid rekening te houden met wensen van ouders rond eten vanwege een allergie of vanuit een religieuze- of principiële overtuiging. In het eerste jaar houdt de gastouder zich zoveel mogelijk aan de slaap- en eettijden waaraan de baby thuis gewend is. Maar als een ander kind van school moet worden gehaald, dan gaat de baby mee omdat een gastkind niet alleen thuis wordt gelaten.

Naarmate een kind ouder wordt, voegt het zich in het dagritme van het gastgezin. Wat betreft zaken zoals eten en slapen is het aangaan van een machtsstrijd weinig zinvol. Een kind eet of slaapt nu eenmaal de ene keer beter dan een andere keer.

6.2 Hygiëne

Een hygiënische opvangomgeving en een goede lichamelijke verzorging zorgen ervoor dat onnodige ziektes zoveel mogelijk worden uitgesloten. Rituelen in de verzorging zorgen voor vertrouwen en een veilig gevoel. Het gastouderbureau vindt het dan ook belangrijk dat ouders en gastouders afspraken maken over de lichamelijke verzorging van het kind. Het gastouderbureau moet van de volgende afspraken op de hoogte gebracht worden.

- handen wassen
- klaarmaken en verstrekken van voedsel
- tandenpoetsen en mondhygiëne
- aanleren van hoest en niesdiscipline

6.3 Spel en speelgoed

Het is belangrijk dat er voor de leeftijd van de gastkinderen geschikt speelmateriaal binnen aanwezig is. Een gastouder weet voor het kind interessant materiaal aan te bieden, bestaande uit pollepels, pannen,

oude tijdschriften, kartonnen dozen of lappen. Goed speelgoed is multifunctioneel en uitnodigend voor de fantasie. Het stimuleert verschillende aspecten van de ontwikkeling. Alle speelgoed wordt zowel aan jongens als meisjes aangeboden, die dan zelf een keuze kunnen maken op grond van hun interesse.

Een gastouder kan een bezoek brengen aan een speel-o-theek om samen met de kinderen nieuw speelgoed uit te proberen.

Kinderen krijgen de gelegenheid om via spel hun fantasie, creativiteit en muzikaliteit te ontdekken. Kinderen in de basisschoolleeftijd kunnen genieten van het samen spelen van gezelschapsspelletjes. Ouder en gastouder kunnen overleggen over de wenselijkheid van computerspelletjes.

Het samen lezen van kinderboekjes biedt kinderen op allerlei manieren iets waardevols: de mogelijkheid om zich geborgen te voelen op school, stimulering van de taalontwikkeling, verrijking van de fantasiewereld van het kind. Een verhaal kan ook een uitgangspunt zijn om met elkaar een fantasiespel te doen: een reis te maken in de modder, over de bergen, door een tunnel. Hierbij kunnen de kinderen zich op allerlei manieren voortbewegen, geluiden maken en gebruik maken van huishoudelijke voorwerpen.

Bij schoolgaande kinderen is het plezier beleven aan het lezen zelf, als ontspannende bezigheid, belangrijk.

Hoofdstuk 7

De rol van Het Gastouderbureau van Voor dag en Dou

Het Gastouderbureau heeft in de eerste plaats een bemiddelende en ondersteunende rol, maar daarnaast heeft zij ook adviserende rol.

Het gastouderbureau werft de gastouders. Zij onderhoudt het contact met de gastouders en verzorgt de bemiddeling indien een vraagouder zich aanmeldt. Het gastouderbureau denkt van te voren na welke vraag- en gastouders het beste bij elkaar passen. Hierbij speelt ook het kind een belangrijke rol. Het is dan ook een vereiste dat de opvang van de kinderen op een verantwoorde manier gebeurt.

Het gastouderbureau is dan ook aanwezig bij de eerste gesprekken tussen vraag- en gastouder en draagt zorg voor de uitwisseling van benodigde informatie tussen beide partijen. Als de vraag- en gastouders tot een overeenstemming zijn gekomen, blijft het gastouderbureau constant ondersteunen.

7.1 Verzekeringen

Het gastouderbureau draagt zorg met betrekking tot de verzekeringen. Iedere vraag- en gastouder dient WA verzekerd te zijn. Daarnaast sluit het gastouderbureau een ongevalverzekering, een aansprakelijkheidsverzekering en een inboedelverzekering voor gastouders af voor omstandigheden die, eventueel, niet gedekt worden door de eigen verzekeringen.

7.2 Klachtenreglement

Verder informeert het gastouderbureau de ouders over de klachtenregeling. Deze regeling geldt voor alle aspecten van het bureau en haar dienstverlening. Ouders kunnen met hun klachten bij het gastouderbureau terecht. De klacht wordt dan naar behoren behandeld.

U kunt zich te allen tijde wenden tot:

De Geschillencommissie
Postbus 90600
2509 LP DEN HAAG
Telefoon: 070 310 5310
www.degeschillencommissie.nl

Van ieder kalenderjaar ontvangen wij een klachtenjaarverslag van De Geschillencommissie. Aan de hand van dit verslag maken wij een eigen jaarverslag klachten.

7.3 Oudercommissie

Het Gastouderbureau van Voor dag en Dou spant zich in een Oudercommissie aan te stellen. Vraagouders die belangstelling hebben zitting te nemen in de oudercommissie zijn van harte welkom en kunnen dit aangeven bij de bemiddelingsmedewerker.

Nadat de oudercommissie is samengesteld, zal deze regelmatig worden geïnformeerd door het gastouderbureau over de gang van zaken binnen het gastouderbureau. De commissie heeft recht om advies te vragen en eveneens recht om advies te geven. Het gastouderbureau stelt het reglement op waarbinnen de commissie actief is. De commissie stelt vervolgens zelf haar huishoudelijk reglement op. Tot slot houdt het gastouderbureau rekening met de bescherming van persoonlijke gegevens. Dit wordt mede opgenomen in het oudercommissie reglement.

7.4 Medewerkers

Hoofd Het Gastouderbureau: Douwine ten Wolde - Koopman

Bemiddelingsmedewerker: Marlou Gorter - Woltmeijer

Administratieve ondersteuning: Suzanne Groenendijk
Lisa Abbott – van Veenen